

Червень, 2007

№07 (VI-MMVII)

Інформаційний вісник Федерації органічного руху України

У випуску:

Новини органічного руху України 1

Міжнародні новини органічного руху 2

Новини з Європи 2

Новини з Азії 3

Новини з Африки 4

Новини з Америки 5

Тема випуску:
Пестициди та їх вплив на здоров'я 6

НОВИНИ ОРГАНІЧНОГО РУХУ УКРАЇНИ

XIX Міжнародна агропромислова виставка-ярмарок «Агро-2007»

11 червня 2007 р. на урочистому засіданні з нагоди відкриття виставки «Агро-2007», в своїй доповіді Міністр Аграрної Політики України Ю.Ф.Мельник, зокрема, відзначив, що розвиток органічного агровиробництва є одним з пріоритетних напрямків розвитку сільського господарства України, здатних сприяти підвищенню конкурентноздатності української продукції на світових ринках.

13 червня 2007 р. в рамках виставки «Агро-2007» спільними зусиллями Міністерства Аграрної Політики України, Федерації органічного руху України, компанії «Украгрофін» та фірми «Еколенд Грейнд Легумз» (Німеччина), було проведено семінар «Практика ведення органічного агровиробництва та основи вирощування органічної сої».

Більшість учасників семінару, обговорюючи стан розвитку органічного руху в нашій державі, схвально відмітили факт прийняття ВР в першому читанні Закону України про органічне виробництво.

В ході роботи семінару Президент Міжнародної Федерації органічного сільськогосподарського руху (IFOAM) Геральд Херрманн неодноразово відзначав позитивні тенденції, що відбуваються в Україні та інших країнах регіону в останні роки щодо розвитку органічного руху та підтримав ідею Федерації органічного руху України по проведенню в Києві найближчим часом міжнародної конференції для поглибленого вивчення питань розвитку органічного агровиробництва.

5 червня 2007 р. в селі Хатки Шишацького р-ну Полтавської обл. на пагорбах Псла на відродженій дачі відомого українського письменника В.Г.Короленка, за всебічної підтримки С.С.Антонця – засно-

вника ПСП «Агроєкологія» (члена ФОРУ) було проведено перший пленер художників Полтавщини «Краса землі Полтавської», у якому взяла участь художники, громадські діячі, підприємці та ін. Частина створених тут полотен покладе початок картинній галереї, яку планують відкрити в цьому мальовничому куточку України.

Вкотре лідери органічного руху України з Полтавщини продемонстрували стратегічний підхід до дійсно комплексного розвитку не тільки органічного агровиробництва, але й духовного збагачення своїх працівників і нації загалом, що несе з собою дух розвитку органічного руху в нашій державі.

19 червня 2007 р. рішенням колегії Міністерства Аграрної Політики України Голову Правління Федерації органічного руху України Є.В.Милованова було нагороджено трудовою відзнакою «Знак пошани».

МІЖНАРОДНІ НОВИНИ ОРГАНІЧНОГО РУХУ

ЄВРОПА

McDonalds у Великобританії збільшує використання органічного молока

Мережа закладів швидкого харчування McDonalds заявила, що все молоко, яке додається до їх кави чи чаю, в усіх 1 200 ресторанах, з липня буде органічним. Це є одним з останніх кроків, здійснених цим гігантом швидкого харчування задля більш позитивної трансформації свого іміджу. Вже реалізовано 500 000 л органічного молока у дитячих продуктах Хеппі Міл. Починаючи з серпня, потреба компанії зростає до 8,6 млн. л. на рік (5% від загального обсягу продажу органічного молока в країні). Це зробить McDonalds одним із найбільших покупців цього продукту.

Обсяг продажу органічного молока вже становить 6% від загального по країні. Багато фермерів припинили його виробництво через недостатній заробіток. Деякі з найбі-

льших супермаркетів Великобританії визнають, що для забезпечення попиту вони змушені були завозити органічне молоко з-за кордону. Однак виконавчий директор McDonald's у Великій Британії Стив Істербрук заявив, що тепер його буде достатньо для необхідних для їх 145 тис. чашок кави, оскільки багато господарств нещодавно отримали сертифікати органічного виробництва. Ще не визначено чи будуть McFlurries та інші їх продукти вироблятися з органічного молока, але потреба в органічному молоці може зрости ще на 38 млн.л. на рік. На початку 2007 р. McDonald's почав використовувати виключно каву, сертифіковану Rainforest Alliance, що миттєво збільшило обсяги його реалізації на 10%.

Більшість фермерів та учасників органічного руху віта-

ють факт того, що монстр швидкого харчування прислався до органічного тренду. Патрік Холден, директор Soil Association, відзначив, що це був хоч малий, однак дуже важливий крок у вірному напрямку, він сподівається, що подальший вибір компанією сировинної бази створить кращі можливості для фермерів та забезпечить більш здорову продукцію для своїх споживачів.

Ролан Бонні, управляючий ферми Оксфордського Університету, який допомагав McDonald's поліпшувати їх аграрну практику, задоволений з того, що поява нових потужних споживачів органічної продукції дозволяє органічним фермерам все більш впевнено планувати свою подальшу діяльність.

"Вже реалізовано 500 000 л. органічного молока у дитячих продуктах Хеппі Міл"

Органічно вирощені морепродукти

Soil Association оголосила, що вирощені морепродукти вперше можуть сертифікуватися як органічні у Великій Британії. На етикетках буде здійснюватися спеціальне маркування продуктів з мідій, устриць та моллюсків. Органічні стандарти розроблені Soil Association для сертифікації продукції з двустворчастого моллюска – відповідь на зростаючий попит від виробників морепродуктів. Hugh Raven, директор Шотландського відділення Soil

Association, відзначив, що ці продукти є одними з найбільш здорових та екологічно безпечних продуктів не тільки Великобританії, але й світу.

Розвиток підтримується двома виробниками-лідерами у Великій Британії. Управлінський директор Loch Fyne Oysters's запевняє, що їх продукція – повністю природного походження, високої якості та безпечна для довкілля, і це знайшло своє відображення в стандартах Soil

Association.

Директор Blueshell Mussels зазначив, що відколи споживачі стали краще усвідомлювати значення свіжості та якості продуктів, органічна сертифікація могла б відіграти значну роль у запевненні споживачів, що їх продукція не містить штучних інгредієнтів. Очікується, що, зокрема, обсяг продажу мідій зростає на 20%.

Частка органічних яблук на ринку Німеччини зросла в загальному вартісному виразі

Дослідження агенції GfK свідчать, що в Німеччині досить високий рівень продажу органічних яблук: за період лютий-березень їх було куплено на 38% більше, а порівнюючи з минулим роком – на 17% більше. Частка органічних яблук на ринку стрімко зростає (у березні досягла рівня 3,2%). У 2005 р. вона становила 1,9%, далі, зростаючи, у 2006 р. – 2,4%, а в першій половині 2007 р. – закріпилась на рівні 2,9%. У цей же період спостерігався спад продажу конвенційно

виращених яблук (тоді як у 2006 він зростав).

Зростання рівня виробництва органічних яблук минулого року становило 33%, після чого воно ще зросло на 11%. У першій половині 2007 р. у роздрібних продавців спостерігалось найбільше зростання обсягу продаж. Вони, із часткою проданих органічних яблук 37% (тоді як у дисконтерів – 21%), знову «повернули» ринок до себе. Лідери органічного виробництва та спеціалізовані магазини, починаючи з 2005 р.,

встановили для себе більш-менш стабільну частку цього ринку.

Спеціалізовані органічні магазини минулого року знизили ціни, а дисконтери – підвищили. Таким чином, це спричинило великий обсяг продажу органічних яблук у перших, тоді як деяке зниження в останніх. Зміна ціни – основний чинник цього. Роздрібні торговці теж відчували цінову зміну на собі – зростання обсягів порівняно з 2006р.

АЗІЯ

Китай: споживачам все більше смакують органічні продукти

Wang Xinqiu, жителька Пекіну, готова платити за органічні овочі в 10 разів більше ніж за звичайну продукцію. За її словами, вона платить за свій «спокій». «Органічна продукція безпечніша для здоров'я» - говорить Xinqiu, вибираючи органічну капусту та імбир.

Китайці все більше починають купувати органічні продукти, так як звичайна продукція містить дуже багато небезпечних для здоров'я речовин – пестицидів та інших забруднювачів. Дослідження, проведене Міністерством комерції, показало, що більше 60% жителів міст, кількість яких становить понад 562 мн., готові платити більше за сертифіковану продукцію.

Магазини Wal-Mart теж «йдуть в ногу» з часом. За словами менеджерів компанії, обсяг продаж органічної продукції в одному з їх пекінських магазинів досягнув 88%.

E. Harrington Global (м. Чикаго), яка приймала участь у проведенні дослідження, повідомляє, що китайські споживачі дуже серйозно настронені щодо органічної продукції – вони готові платити за неї. Однією з причин того є загальна негативна думка, яка сформувалась останнім часом, щодо того, що вся звичайна продукція: від дитячих продуктів до овочів та фруктів містить небезпечні для здоров'я речовини.

Міністерство здоров'я зафіксувало 144 випадки харчового отруєння протягом жовтня – грудня 2006 р., жертвами яких стало 4 922 людей, що на 42% більше ніж у попередньому році. Останні три місяці, ЗМІ поширювали різну інформацію: про боротьбу уряду з виробниками м'яса з хворих чи мертвих тварин; заборону качинних яєць, в яких знайшли канцерогенні фарбники; арешт менеджера фабрики за «виготовлення свинячого

сала з стічних вод та відпрацьованої технічної олії». «Оскільки рівень заробітної плати та обсяг виробництва продукції зростають, люди все більше віддають перевагу якійсь продукції, – зазначає Huang Jikun, директор центру Аграрної політики при Китайській Академії наук. – Люди зацікавлені, сьогодні більше відомо інформації, тому тепер ми знаємо, що споживаємо».

За інформацією Азійського Банку розвитку, хвороби, пов'язані з продуктами харчування обходяться Китаю щороку в 14 млрд. дол. у вигляді медичних витрат та зменшення продуктивності. За підрахунками уряду, отруєння пестицидами уражає близько півмільйона китайців щороку, з яких близько 500 – закінчують летально. Світовий Банк повідомляє, що сучасне забруднення повітря спричиняє 400 000 передчасних смертей щороку.

Японія: Мінсільгосп підтримує органічне агровиробництво

Наступної осені, Міністерство сільського господарства, лісництва та рибальства Японії вперше ініціюватиме введення в дію проекту розвитку органічного виробництва високого рівня майстерності.

Міністерство закликає окремих фермерів з відповідними знаннями (такими як виробництво без пестицидів та хімічно-синтезованих добрив) до співпраці в дослідженні таких технологій. Інформацією, отриманою завдяки проекту, будуть ділитися з новими агровиробниками з метою пропаганди поширення органічного виробництва по всій країні.

Фахівці попередньо вивчили існуючі технології для пода-

льного їх вдосконалення, що забезпечить покращення якості та збільшення кількості продукції за рахунок раціонального використання пестицидів та інших агрохімікатів. Це буде перше повномасштабне вивчення органічного виробництва.

Така програма спричинена тим, що органічне виробництво досить часо- та енергомістке, культури вразливі до хвороб та шкідників, а урожайність мінлива.

Програма розпочнеться опитуванням окремих виробників про їхній досвід та навички органічного виробництва, здобуті експериментально протягом років.

Дослідження спрямоване на

вивчення як краще готувати ґрунт, використовувати добрива та запобігати хворобам та дії шкідників під час вирощування овочів, фруктів, рису тощо. Для того, щоб науково перевірити ефективність таких «персональних» методів, Міністерство керуватиме експериментами по вирощуванню культур у державних дослідних інститутах.

Міністерство планує поширювати серед виробників, які тільки планують розпочати органічне виробництво, та великих агрокорпорацій, які зацікавлені у більшій стабільності урожайності, інформацію, яка науково доводить ефективність таких технологій.

АФРИКА

Замбія: «Дерева-удобрювачі» покращують ґрунт та урожайність кукурудзи

Дрібні фермери та дослідники з університету Замбії використовують «дерева-удобрювачі» для зменшення використання хімічно-синтезованих добрив. Така інновація була введена через зростання цін останніх, що робило їх важкодоступними для дрібних фермерів. «Дерева-удобрювачі» фіксують азот, поглинаючи його з повітря, вводять у ґрунт. Це відновлює поживні речовини та може підвищити урожайність в два, а то й в три рази!

Ці дерева вже стали звичайним явищем в Замбії через доступність дрібному ферме-

ру. Їх садять між культурами на термін до 3 років. Доктор Olusegun Yerokun, вчений-грунтознавець, лектор університету Замбійської школи аграрних наук, зазначає, що якщо коріння деяких культур не досягає потрібної для отримання деяких поживних речовин глибини, то «дерева-удобрювачі» добувають їх з глибини за допомогою свого коріння та підживлюють ці культури.

Політики та вчені-аграрії розробили плани для презентації цієї програми на конференції, що відбулась у лютому 2007 р. в Малаві. Проект

стосується 20 000 фермерів – 10% всього агросектору. Yerokun зазначає, що вже два центри – при фермерському блоці Chalimbana та Дослідницькому центрі Musekera (Східна Замбія, близько 300 км від м. Лусака), підлягають під виконання проекту, що забезпечує Уряд та підтримуються Міжнародним центром досліджень у агро-лісництві (Великобританія). Фермери безкоштовно отримують саджанці, інформаційну підтримку та тренінги. «Дерева-удобрювачі» покращують ґрунт під час процесу гниття, який триває близько 3 тижнів. Дерева повторно саджа-

Затосування «дерева-удобрювачів»... відновлює поживні речовини та може підвищити урожайність в два, а то й в три рази

ють кожні 3 роки між сільськогосподарськими культурами. Jeffrey Sachs, директор проекту «Міленіум» ООН, вважає, що використання «дерев-удобрювачів» – найбільш значиме для досягнення цілей «Міленіум», встановлених ООН для запобігання про-

довольчої кризи до 2015 р.

Є три системи удобрення деревами, кожна з яких має за основу покращення властивостей ґрунту відтворенням втрачених поживних речовин. Більше 300 000 фермерів вже використовують ці системи в 5

країнах SADC – Малаві, Мозамбіку, Танзанії, Замбії та Зімбабве. Yerokun зазначає, що ідея використання цих дерев подвоєє урожайність кукурудзи в Замбії – першої країни посушливого регіону, яка почала впроваджувати таку інновацію.

АМЕРИКА

Дослідження підтверджують: органічні помідори - кращі

Майже щотижня хоча б в одному виданні з'являється стаття про переваги органічної продукції. Зараз індустрія органічного виробництва має підтримку за рахунок даних, отриманих за десятиріччя досліджень, котрі переконливо свідчать, що органічні помідори є здоровішими ніж їх конвенційні аналоги.

Дослідження Університету Каліфорнії в Девісі показали, що в органічних помі-

дорах більший вміст флавоноїдів. Дані опубліковані в New Scientist показують, що рівень флавоноїдів, кверцетину та каемпферолу в таких продуктах в середньому на 79 – 97% вищий. Флавоноїди спричиняють зменшення ракових захворювань, психічних та серцево-судинних захворювань. Автори досліджень вважають, що причиною нижчого рівня флавоноїдів у кон-

венційно вирощених помідорах можуть бути хімічно синтезовані добрива. Вважається, що флавоноїди виробляються як захисний механізм, а це може бути спричинено нестачею поживних речовин в ґрунті. Наявність неорганічних нітратів у конвенційних добривах більш доступна рослинам, а це спричиняє зниження рівня флавоноїдів.

США. Органічні ківі – здоровіші

Дослідники Каліфорнійського університету (США) стверджують, що органічні фрукти ківі - значно здоровіші, порівняно з їх конвенційними аналогами, містять значно вищий рівень поліфенолів та володіючи кращими антиоксидантними властивостями. Поліфеноли не тільки зменшують кількість холестерину, але й покращують кровообіг, тоді як антиоксиданти нейтралізують вільні радикали, що може ушкодити клітини.

Опубліковані в журналі Chemistry and Industry дані підтверджують, що органічні ківі мали вищий вміст вітаміну С.

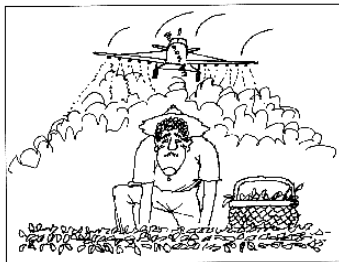
Вчений Марія Амодіо зазначає, що конвенційне виробництво використовує таку кількість пестицидів, яка може призвести до розпаду фенольних метаболітів в рослинах, а останні відіграють значну роль у захисному механізмі рослин.

Всі головні мінеральні речовини були більш концент-

ровані в органічних ківі, крім того в них був більший вміст аскорбінової кислоти та фенолів, а це стимулює антиоксидантні властивості.

Тема випуску: Пестициди та їх вплив на здоров'я

"Where you get to test pesticides directly in the field"

Потрапляючи до організму через шкіру, дихальні шляхи (при безпосередній роботі з пестицидами) чи шлунково-кишковий тракт (через воду та їжу), пестициди здатні викликати різноманітні хронічні захворювання шлунково-кишкового тракту, нервової системи, дерматити та розлади дихання. Лише частковий перелік «потенційних негараздів» із здоров'ям людини міститься на малюнку 1, який було підготовлено організацією Pesticide Action Network.

Розвиток органічного виробництва супроводжується все зростаючою критикою з боку представників «індустріального» агровиробництва. З'являються закиди в бік «органіку», з зауваженнями, що це всього лише заповнення невеликої «нішевої» позиції в сфері споживання. Однак, відповіддю цьому є щорічне зростання споживання органічних продуктів в більшості регіонів планети.

Головною рушійною силою цього є зростаюча стурбованість людей можливими наслідками споживання продуктів, вироблених за «конвенційними» технологіями з масовим застосуванням хімічних пестицидів.

У людини, робота якої безпосередньо не пов'язана з пестицидами, вони

все ж надходять до організму разом із їжею. Питання забруднення харчових продуктів пестицидами давно вже стало окремим напрямком діяльності екологічних організацій та НДО з захисту прав споживачів у розвинутих країнах. Нажаль, через значну вартість дослідження, продукти харчування в Україні майже не проходять тест на пестициди. Так що будьте впевнені, вміст пестицидів у продуктах рослинництва та тваринництва на ринку майже не контролюється. Поки ж нам доступні лише дані досліджень з США та ЄС, які не втішають.

Зокрема, на стор.7 пропонуємо ознайомитись з результатами досліджень, що проводились компанією **Environmental Working Group** (США) щодо вмісту в овочах та фруктах пестицидів.

Вплив декількох пестицидів, які надходять до організму людини вчені називають «ефектом коктейлю». Дослідження показали, що вплив комбінації інсектицидів, гербіцидів і нітратів у низьких концентраціях на організм людини може бути набагато суттєвішим, ніж дія окремої хімічної речовини. Так, вплив суміші з 3 пестицидів до 100 разів більш небезпечний, ніж вплив окремого пестициду.

Складним питанням є вплив пестицидів на здо-

ров'я дітей. Складність полягає і у відсутності наукових даних, що певною мірою пов'язано із складністю проведення експериментів і екстраполяції результатів. Але вчені вважають, що дозове навантаження від пестицидів, які поступають в організм дитини, ймовірно, вищий за вплив на дорослу людину, тому що діти їдять, п'ють, дихають більше дорослого, якщо зробити перерахунок на масу тіла.

Пестициди можуть міститися не лише в продуктах рослинного походження, а й у молочній та м'ясній продукції, тому що в організмах сільськогосподарських тварин залишаються хімічні речовини, що були присутні у кормі. Разом з талими, дощовими та ґрунтовими водами ці речовини у великій кількості потрапляють до водойм і, відповідно, разом із рибою до шлунку людини.

Виходить, що поки єдиним виходом із ситуації, яка склалася, є організація органічного виробництва на власному городі, для того щоб забезпечити сезонними фруктами та овочами, принаймні, молодше покоління. Відомо, що в кожному жарті є доля правди, тож, якщо є можливість, віддайте перевагу тим продуктам, у безпечності яких Ви впевнені.

Рейтинг (від гіршого до найкращого)	Товар	Частка проб із виявленими пестицидами	Частка проб із двома чи більше пестицидами	Середня кількість пестицидів у пробі	Максимальна кількість виявлених пестицидів в пробі	Загальна кількість пестицидів, виявлених у продукції
1	Персик	96.6%	86.6%	3.1	9	42
2	Яблуко	92.1%	78.9%	2.5	9	37
3	Солодкий перець Белл	81.5%	62.2%	2.4	11	64
4	Селера	94.1%	79.8%	3.0	9	30
5	Нектарин	97.3%	85.3%	3.0	7	26
6	Полуниця	92.1%	69.1%	2.2	8	35
7	Вишня	91.4%	75.8%	2.8	7	25
8	Груша	87.2%	47.4%	1.6	6	32
9	Виноград (імпортований до США)	85.3%	53.4%	1.7	7	32
10	Шпинат	70.0%	31.2%	1.1	6	24
11	Салат-латук	58.9%	33.0%	1.3	9	49
12	Картопля	81.0%	18.0%	1.0	4	18
13	Морква	81.7%	48.3%	1.6	6	31
14	Зелена квасоля	65.4%	39.0%	1.3	6	34
15	Гострий перець	55.0%	27.5%	1.0	6	51
16	Огірок	72.5%	31.7%	1.2	6	40
17	Малина	47.9%	23.3%	0.9	6	21
18	Слива	56.2%	10.2%	0.7	4	17
19	Виноград (походження США)	61.4%	21.8%	0.9	6	29
20	Апельсин	83.3%	28.8%	1.2	4	15
21	Грейпфрут	62.3%	22.6%	0.9	5	9
22	Мандарин	66.7%	33.3%	1.2	3	4
23	Гриби	60.2%	22.3%	0.9	5	16
24	Канталупа (мускусна диня)	54.9%	20.1%	0.8	4	21
25	Медова диня	59.2%	14.2%	0.8	4	16
26	Помідори	46.9%	13.5%	0.6	5	16
27	Солодка картопля	58.4%	10.0%	0.7	3	17
28	Кавун	29.4%	14.0%	0.5	6	18
29	Озимий гарбуз (Winter Squash)	39.8%	12.6%	0.6	5	16
30	Цвітна капуста	72.4%	8.1%	0.8	3	4
31	Чорниця	27.5%	10.0%	0.4	4	11
32	Папайя	23.5%	5.0%	0.3	4	19
33	Броколі	28.1%	3.2%	0.3	3	19
34	Капуста	17.9%	4.8%	0.2	3	18
35	Банани	41.7%	2.0%	0.4	2	7
36	Ківі	15.3%	3.4%	0.2	3	8
37	Солодкий горошок - замороже-	22.9%	2.3%	0.3	2	5

Малюнок 1.

Дія пестицидів на організм людини.

При підготовці Вісника були використані матеріали:

<http://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%86%D0%B8%D0%B4%D0%B8>, http://www.dossier.kiev.ua/article.php?id=13&cat_id=10, <http://www.pan-uk.org/>, http://www.canada.com/vancouver_sun/index.html, http://www.fishfarmer-magazine.com/news/fullstory.php/aid/1130/New_organic_standards_for_UK_farmed_shellfish.html, www.freshplaza.com/news_detail.asp?id=1834, www.unep-unctad.org, <http://africanagriculture.blogspot.com/2007/05/zambian-fertilizer-trees-improve-soil.html>, <http://www.telegraph.co.uk/news/main.jhtml?xml=/news/2007/06/28/nmcdonalds128.xml>

При використанні матеріалів, посилання на Інформаційний вісник Федерації органічного руху України обов'язкове!

Федерація органічного руху України

вул. Госпітальна, 12, оф.412,

м. Київ, 01001, Україна,

тел./факс: (044) 234-00-54

E-mail: ofu@organic.com.ua